

Miljöpartiets kommunprogram 2023 -2026

Hållbar utveckling för Enköping

Innehållsförteckning

Vision för Enköping	5
Hållbar utveckling	5
Förskola, skola och skolomsorg	6
Alla barns rätt till en trygg skolmiljö	6
En avgiftsfri skola	6
Individuell utveckling	6
Lärarna – skolans viktigaste resurs	7
Förskola och fritidshem	7
Kultur i förskola och skola	7
Närmiljö	7
Elevhälsa	8
Utveckla Enabygdens Naturskoleverksamhet	8
Modersmålsundervisning	8
Gymnasiet och eftergymnasial utbildning	9
Westerlundska gymnasiet	9
Stärk alla elever	9
Förbered för arbetslivet	9
SFI - svenska för invandrare	9
Fritid	10
Fritid för alla	10
Fritidsanläggningar	10
Friluftsliv	10
Mälarnära satsningar	11
Naturreservaten är en tillgång att utveckla	11
Nya Koloniträdgårdar	11
Skogs- och naturvård	12
Kultur	13
Kulturhus på Joar	13
Biblioteken	13
Offentlig konst	13
Finskt förvaltningsområde	13
Studieförbunden	14
Hembygds- och Bygdegårdsföreningarna har en viktig roll	14
Omsorg	15
Vård och Omsorg	15
Personalomsorg	15

Hemtjänst	15
Särskilda boenden	15
Effektiv och nära vård	16
En meningsfull vardag	16
Trygghetsboenden	16
Det sociala ansvaret	16
Hela Enköping för alla	16
Miljö och klimat	18
Ett fossilbränslefritt samhälle	18
Energi	18
Mat	18
Lokalproducerat	19
Vattenvård	19
Samverkan för att nå miljömål	19
Modern och hållbar bostadspolitik	20
Den växande kommunen	20
Grön stadsplanering	20
Nya områden	21
Bra bostäder åt alla	21
Hållbart resande	22
Cykel	22
Resande i landsbygden	22
Kollektivtrafik för tillväxt och miljö	22
Fri buss för elever och pensionärer	23
Bilen	23
Näringsliv	24
Ekonomisk och ekologisk hållbarhet	24
Företagande på landsbygden	24
Nyföretagande	24
Näringsliv och turism	25
Jämställdhet och lika rätt	26
Jämställdhet i alla verksamheter	26
Våld i nära relationer	26
Jämställda villkor i arbete och fritid	26
Demokrati	28
Medborgarens inflytande	28
En öppen famn	28

Ung demokrati	28
Den gröna arbetsgivaren	29
Attraktiv arbetsgivare	29
Skapa nya arbeten	29
Hållbar utveckling för Enköping	30
Framtidens Enköping	30

Vision för Enköping

Miljöpartiet de gröna uppstod ur folkrörelser för bättre miljö, internationell solidaritet, jämställdhet och fred. Miljöpartiet är ett politiskt alternativ för alla som erkänner de utmaningar som mänskligheten står inför och som vill möta dem med hållbar politik som gör skillnad i människors vardag. Vi har nu varit med och styrt Enköping den senaste mandatperioden och på många sätt kunna påverka att Enköping har blivit mer långsiktigt hållbart. Nu vill vi vara med och fortsätta detta arbete för att ta många nya steg åt rätt håll, steg som både utvecklar vår kommun och rustar oss för nästa generation och dess utmaningar. Välkommen att läsa vårt program.

Hållbar utveckling

Miljöpartiet vill fortsätta att utveckla Enköping som en attraktiv kommun att bo i, en kommun med grön hållbar innovativ utveckling. En kommun som växer både i stad och på landsbygd, med ett rikt föreningsliv och ett gott företagarklimat. Ett samhälle där alla människors lika värde respekteras och invånarna har en god livskvalité. Miljöpartiet vill att Enköping ska vara en öppen, välkomnande kommun för alla människor oavsett bakgrund och livsval. Där allas röst är lika mycket värda och alla ska kunna föra fram sin åsikt och sak. Vi anser att barnen är vår framtid och att en god skolgång är grunden för att barnen ska få goda förutsättningar för sitt fortsatta liv. Enköpings kommun ska ha bra skolor som inte ska tvingas till ytterligare nedskärningar utan ha de resurser de behöver för att kunna möta varje elevs behov. Enköpings kommun består av både stad, landsbygd och småsamhällen. Vi har närheten till Mälaren och en attraktiv position som pendlarkommun då många av våra medborgare arbetar i annan närliggande kommun med storstad. Detta ger vår kommun både utmaningar och goda förutsättningar till utveckling.

Hållbar utveckling för oss innebär att vi skall ha en helhetssyn på kommunens tillväxt. Vi skall växa med bibehållen livskvalitet och med småstadskaraktärens fördelar kvar. Det innebär en försiktig förändring av stadens silhuett och gestaltning, bevarandet av kulturhistoriska värden både i staden och på landsbygden med långsiktighet vad gäller byggmetoder, materialval, gröna lungor och trygghet.

Idag upplever vi att olika exploatörer får styra för mycket, vi menar att kommunen måste ha en tydligare bild av var och hur det skall byggas, var och hur företag och butiker skall etableras och var och hur människor skall kunna färdas tryggt och klimatsmart inom kommunen. Det skall vi åstadkomma genom ett tydligare helhetstänk och hållbarhetsperspektiv när kommunen tar fram översiktsplaner, detaljplaner och andra styrdokument samt när kommunen planerar egna verksamheter.

Enköping behöver en hållbar utveckling. Miljöpartiet vill vara ett alternativ för alla som vill att Enköping tar framtidens utmaningar på allvar och får saker gjorda.

Förskola, skola och skolomsorg

Skolan i Enköping har under lång tid fått mindre resurser än den behöver för att kunna ge alla barn och ungdomar den bästa möjliga starten i livet. Enköpings elever har 6 % lägre elevpeng än riksgenomsnittet vilket gör det svårt för lärarna att bedriva en verksamhet med kvalitet.

Miljöpartiet har bidragit starkt till att sätta skolan i fokus under nuvarande mandatperiod. Vi vill fortsatt vara det parti som satsar mest på att vända den negativa trenden till ett läge där skolan och lärarna får de resurser som behövs för att åstadkomma detta. Vi har under mandatperioden medverkat till att få en ökad satsning på 10 miljoner till skolan i kommunen.

Alla barns rätt till en trygg skolmiljö

Vi vill att Enköping ska erbjuda en hälsofrämjande och trygg miljö för alla barn och ungdomar, ett varierat utbud av fritidssysselsättningar och efter utbildning ett meningsfullt arbete och social trygghet. Vi vill att barnen ska känna sig trygga i skolan, att skolan ska arbeta förebyggande mot verbal och fysisk misshandel. Inget barn ska utsättas för mobbing eller trakasserier som kan påverka hens inlärning negativt. Förskola och skola med olika pedagogiska inriktningar och profiler ska bidra till en jämlik och demokratisk fostran, utbildning om jämställdhet, relationer och HBTQ-frågor för både elever och personal, samt utbildning i hur kulturer kan leva i samspel är viktigt i dagens multikulturella samhälle.

En avgiftsfri skola

En avgiftsfri skola är en avgiftsfri skola! Skolan ska stå för frukt, matlådor, matsäckar till sina barn vid friluftaktiviteter eller insamlingar till skolresor och dylikt. Det innebär även att skolan aktivt arbetar mot kravfyllda normer, ser över verksamheten och inte blundar för svårigheterna som barn i familjer i ekonomiskt utsatthet lever i.

Individuell utveckling

Miljöpartiet vill ha fler vuxna i skolan och en anpassad pedagogik på barnens villkor så att de kan få stöd, insatser och utmaningar i rätt tid. Tidiga insatser och stöd, utmaningar och uppmuntran är ledorden som ger eleverna framtidstro och självkänsla. Utepedagogik och användandet av utemiljön som klassrum, samt mindre barngrupper är vetenskapligt och genom erfarenhet väl beprövade metoder för att öka arbetsro och inlärning bland eleverna. Vi vill också se en särskild satsning på läsning. Det är grunden för all inlärning. Vi ser också gärna att skolorna profilerar sig, t.ex. med ökad fysisk aktivitet.

Mindre barngrupper underlättar även för pedagogen att utforma undervisningen efter den enskilda elevens unika behov. En välutvecklad läsförmåga är tillsammans med olika lärstilar grunden för all utbildning. För att kunna skriva, räkna, skapa och delta i samhällsdiskussioner är läsförmågan oundgänglig. Därmed är läsförmågan även en demokratifråga. Studiestöd, modersmålsundervisning och ämnesundervisning på elevens eget modersmål ger alla elever en chans att utveckla de kunskaper och förmågor som läroplanen uttrycker. Alla har rätt att lyckas och utvecklas i skolan.

Lärarna – skolans viktigaste resurs

Lärarna är skolans viktigaste resurs. Därför måste lärarna ges mer tid med varje elev och den administrativa bördan måste minska. Fler kompetenser behövs i skolorna för att stötta eleverna. Dessa är viktiga för att frigöra lärarresurser och för att skapa en god lärandemiljö. Eftersom vi vet att läraren är det avgörande för elevers resultat vill vi förbättra lärarnas arbetssituation genom att ha hög lärartäthet, sätta in mer stöd till elever i behov av detta samt se till att lokaler och teknisk utrustning fungerar och är ändamålsenliga.

Vi vill återupprätta lärarens status. Därför vill vi höja lärarlönerna, satsa på kompetensutveckling och utveckla möjliga karriärvägar. Ledarskapet i skolan, från skolledare till enskild lärare är viktigt för att långsiktigt säkra kvalitet i undervisning och utbildning.

Förskola och fritidshem

Förskola och fritidshem är verksamheter som ofta hamnar i skymundan i debatterna kring skolan och de är minst lika viktiga för lärande och de fungerar som ett komplement till skolan. Läroplanen för dessa verksamheter kräver ett starkt pedagogiskt arbete. Lärande genom lek i tidig ålder, genom estetik och skapande verksamhet liksom genom motion och rörelse är viktigt för barnens utveckling. De förskolor som byggs nuförtiden är för stora med 160 barn på samma gård, max 120 barn borde vara den övre gränsen. Mindre barngrupper, mer resurser och kompetensutveckling för dessa verksamheter ger barnen de bästa förutsättningarna för att lyckas. Den öppna förskolan är en viktig mötesplats och pedagogisk yta där barn- och mödravård samt andra sociala skyddsfaktorer kan finnas för att fånga upp familjer i behov av stöd.

Forskningen har nu visat i många år att de första fyra levnadsåren är de viktigaste i livet för att uppnå en så god intellektuell, social och fysiskt utveckling som möjligt under livet. Fördelningen av våra utbildningsresurser bör ta detta på allra största allvar.

Kultur i förskola och skola

Kultur i förskolan och skolan ska ses som ett naturligt inslag. Bibliotek, högläsning, teater, utflykter, studiebesök och konserter är viktiga praktiska delar som skapar grunden för den teoretiska undervisningen. Professionella kulturarbetare ska vara ett naturligt inslag i barnens skolarbete. De praktisk-estetiska ämnena är viktiga för barns utveckling, kreativitet och föreställningsförmåga.

Närmiljö

Små områdesskolor och skolorna i kransorterna är viktiga för hela Enköpings framtid och bör ses som ett nav i områdesutvecklingen. Gröna utemiljöer som inbjuder till fysiska aktiviteter, en ergonomiskt och psykosocialt bra arbetsmiljö, utevistelse och kultur. Miljöcertifierade byggnader, guldcertifierade förskolor, gröna skolgårdar och pedagogiska utemiljöer som inbjuder till lek och rörelse på både skoltid och fritid. Vi vill att skolan och skolgården ska vara en central plats i barnens vardag, vara tillgänglighetsanpassad och funktionell för alla barn. Barnens skolvägar såväl i tätort som på landet ska vara säkra för barn att gå och cykla på, vi ska ha säkra och bra skolbussturer.

Elevhälsa

En välutvecklad elevhälsa är viktig för barns fysiska och psykiska hälsa. Skolan ska skapa förutsättningar för välmående, förtroendefulla relationer, inflytande och delaktighet. Miljöpartiet anser att alla skolor ska ha elevhälsopersonal på plats varje dag. Vi vet att många upplever stress och andra uttryck för ohälsa. Elevhälsan har en mycket viktig roll att upptäcka och motverka symptom på psykisk ohälsa. Även reproduktiv hälsa är ett område där skolan fyller en viktig funktion.

Utveckla Enabygdens Naturskoleverksamhet

Naturskoleverksamheten som startades upp för ca 15 år sedan har blivit en viktig hörnpelare i Enköpings grundskola och är ett stort stöd för undervisningens utveckling, lärares och arbetslagens fortbildning samt elevernas sinnliga och kreativa upplevelser.

Naturskolan utvecklar alla delar av undervisningen med framförallt det utepedagogiska perspektivet, som visat sig väldigt framgångsrikt. Att ha egna fortbildningsresurser som även deltar aktivt i undervisningssituationer, är mycket viktigt och måste utvecklas.

Modersmålsundervisning

Modersmålsundervisning ger elever med ett annat modersmål än svenska möjlighet att läsa sitt modersmål som ett ämne i skolan. Att en person lär sig sitt modersmål ordentligt samtidigt som hen lär sig ett nytt språk är effektivt för alla.

Modersmålet har stor betydelse för barns språk-, identitets-, personlighets- och tankeutveckling. Ett välutvecklat modersmål ger bra förutsättningar att lära sig svenska, andra språk och andra ämnen.

Gymnasiet och eftergymnasial utbildning

Arbetsmarknaden, samhället och livet ställer allt högre krav på goda kunskaper. Vidareutbildning i form av gymnasium, yrkesutbildningar och vuxenutbildningar behövs för att fylla de krav som ställs på arbetsmarknaden idag. För Enköping ställer detta krav på ett brett utbud av utbildningar med god kvalitet och flexibilitet.

Westerlundska gymnasiet

Den byggnation av nytt och klimatsmart gymnasium som pågår ger förutsättningar för att utveckla pedagogik och arbetssätt som gör Westerlundska Gymnasiet till ett framgångsrikt och attraktivt gymnasium. För att behålla ungdomar och skapa en god framtid för dem i kommunen är en och framgångsrik gymnasieskola en viktig faktor.

Resultaten för eleverna på Westerlundska gymnasiet behöver höjas. Som en konsekvens av den besparing som gjorts i skolan har gymnasiet många elever med bristande kunskaper från grundskolan, antalet elever ökar som behöver extra stödresurser, därmed blir lärarnas arbetsbörda orimligt hög. Många elever går ut gymnasiet utan fullständiga betyg och det är en situation som vi måste ändra på omedelbart, gymnasiet måste ha tillräckligt med resurser att sätta in för att alla elever ska klara sina studier. Idag har eleverna på Westerlundska väsentligt lägre elevpeng än riksgenomsnittet. Kvaliteten måste utvecklas för att en gymnasieskola i Enköping ska klara konkurrensen mot närliggande kommuner.

Stärk alla elever

Vi vill stärka den särskilda stödverksamheten för de elever som har svårast att hitta sin plats i skolan. Dessutom måste Komvux få resurser att ge fler elever kompletterande utbildning i fler ämnen och program så att de kan hitta en väg till vidareutbildning eller arbete.

Vi vill också stärka elevhälsan och se till att lärarnas kompetens och lönenivåer är konkurrenskraftiga.

Förbered för arbetslivet

För barn och ungdomar är tillgången till god utbildning viktig och för att kunna göra rätt val inför framtiden behövs duktiga studie- och yrkesvägledare som verkligen hinner med att ge eleverna råd inför framtiden. Vuxenutbildning, lärlingsplatser och YH-utbildningar är viktiga insatser mot ungdomsarbetslöshet. Detta är extra aktuellt idag då det finns ett skriande behov av utbildad personal på arbetsmarknaden och kan dessutom motverka arbetslöshet, främja integrationen och stoppa nyrekryteringen till gängkriminalitet.

SFI - svenska för invandrare

Utbildningen i svenska för invandrare (SFI) måste anpassas till att de människor som kommer hit har väldigt olika utbildningsbakgrund. Genom att lära sig att tala, läsa och skriva svenska blir yrkeslivet och vardagen i det svenska samhället lättare. På SFI får man stöd och hjälp av kunniga lärare i arbetet med att lära dig det svenska språket. I Enköping vill vi se flerspråkighet som en resurs istället för ett hinder.

Fritid

En sund och meningsfull fritid är en viktig del av livet, inte minst för våra ungdomar och är avgörande för livskvalitet och folkhälsa. Miljöpartiet vill ge alla möjlighet att få en aktiv fritid, oavsett var man bor i kommunen, oavsett kön och oavsett om man har en funktionsnedsättning eller ej.

Fritid för alla

Många enköpingsbor i alla åldrar är aktiva inom föreningsliv. Kommunen har en viktig uppgift att stötta dessa. En meningsfull fritid och social umgänge är en viktig skyddsfaktor för god hälsa. Många har också en aktiv fritid utanför föreningslivet. Därför är det minst lika viktigt att aktivt söka för att se hur kommunen kan bidra till aktivitet för dem som inte tillhör en förening. Vi vill därför hitta vägar att fånga fler, främst ungdomars, intressen.

Fritidsanläggningar

Vi vill ge breddidrotten mer utrymme och bättre tider i hallarna än vad man får idag och underlätta för flicklag som ofta också har svårt att få attraktiva tider. Vi vill göra en inventering av befintliga kommunala lokaler för att utöka utrymmet för evenemang. För att öka möjligheten att få tider vill vi även renovera idrottshuset och skapa mötesutrymmen för föreningar i huset så att det blir en byggnad med allt som idrottsföreningar behöver. Men först måste idrottshusets befintliga status utvärderas.

Vi vill att det satsas mer ute i kransorterna där bland annat skolornas idrottshallar behöver renoveras och i vissa fall byggas ut med mindre läktare för att möjliggöra för föreningarna att ha tävlingar på hemmaplan.

Anläggningar är en viktig motor för Enköpings besöksnäring. Vi har riksintagning för ridning, fotboll och rugby på gymnasiet, Korsängens IP är också nationalarena för rugby. För Miljöpartiet är det viktigt att bredd och elit kan samsas, vi ser hellre fler anläggningar för fler idrotter för att öka tillgängligheten än större arenaliknande projekt som riskerar kommunens och föreningarnas ekonomi. Jämställdhet, integration och allas möjlighet oavsett funktionsnedsättning är avgörande. Därför vill vi att ha mindre anläggningar nära dem som ska utöva idrotterna, i bostadsområden och i alla tätorter. Kommunens utveckling av fritidsanläggningar ska uppmuntra den spontana rörelseglädje som skapas i ögonblicket.

Friluftsliv

Enköping har en fantastiskt vacker natur och intressanta besöksmål i hela kommunen liksom en väldigt lång strandlinje mot Mälaren som vi borde bli bättre på att marknadsföra och använda för det rörliga friluftslivet.

För att öka tillgängligheten till våra friluftsområden vill vi att det anordnas enkla campingplatser med eldningsplatser och toaletter längs Upplandsleden samt vid utvalda badplatser och bryggor

runt om i kommunen. Mycket av detta kan med fördel göras i samarbete med föreningar och landsbygdsföretag som mot ersättning bygger ut och håller våra friluftsanläggningar, t.ex. våra friluftsbad, i gott skick. I samarbete med regionen och länsstyrelsen vill vi med fler cykelleder och bussförbindelser göra det lättare att ta sig till våra naturområden samt förbättra tillgängligheten för dem med funktionsvariationer.

Mälarnära satsningar

Miljöpartiet menar att tillgången till Mälaren måste förbättras avsevärt och vi vill därför rusta upp friluftsbad och de bryggor och kajer som finns. Vi vill förbättra tillgängligheten till Mälaren. De bad som finns runt om i Enköping och dess kransorter måste få en bättre skötsel med bryggor och renhållning. Kommunen måste ta ett ansvar för hela kommunen genom att teckna avtal med markägare. Detta gäller också för de naturområden där kommunen ansvarar. Vi vill göra det lättare och mer attraktivt för alla att ta del av all den fina natur som vi har i kommunen.

Bredsandsbadet måste underhållas betydligt bättre än idag. Bredsand är den enda campingplatsen nära Enköpings stad och kommunen har ett ansvar att den utvecklas på ett positivt sätt. Vi är fortsatt mot att Bredsand överläts till privata aktörer med tomträtt utan menar att marken runt badet skall vara i kommunens ägo för att vi skall kunna ha rådighet över den till gagn för alla Enköpingsbor.

Miljöpartiet vill värna om strandskyddet. Strandskyddet är en viktig del av allemansrätten. Det ger oss möjlighet att promenera, vandra och bada vid kuster, sjöar och vattendrag. Strandskyddet värnar också djur och växter i en känslig miljö.

Naturreseptaten är en tillgång att utveckla

Kommunen ska också vara villig att stödja Upplandsstiftelsen mer för att de ska kunna underhålla och tillgängliggöra bland annat Upplandsleden och fortsätta satsningen på naturreseptaten vid Härjarö. Härjarö kan också utvecklas till en resurs för friluftslivets och utepedagogikens förutsättningar i kommunen. Miljöpartiet vill att naturreseptaten sköts med leder, grillplatser och fler lättillgängliga stråk och utsiktsplatser.

Nya Koloniträdgårdar

Gullviva, mandelblom, kattfot och blå viol ... så sjunger vi i visan men dessa blommor blir alltmer sällsynta i vår natur. I vårt land är det framförallt förändringar i odlingslandskapet som lett till att arter håller på att försvinna. Naturliga betesmarker, slåtterängar, hagmarker och dikesrenar har minskat kraftigt genom effektivisering av jordbruket. Gamla sorter av våra kulturväxter håller också på att försvinna när växtförädlingen får fram nya högavkastande sorter.

Var finns sådana livsutrymmen idag som skulle kunna motsvara gamla tiders odlingslandskap. Ja, kanske i ett koloniområde eller i större trädgårdar. Här finns möjlighet att skapa olika miljöer som gynnar både flora (såväl vild som odlad) och fauna. De flesta av de arter som anses vara på tillbakagång eller direkt hotade hör hemma i odlingslandskapet.

Redan i begreppet koloniträdgårdar ligger att det är ett myller av små trädgårdar med en rik variation i växtlighet. På så sätt gynnas den biologiska mångfalden utan att vi ens tänker på det. Trädgårdarnas betydelse för människors upplevelser, livskvalitet och hälsa bevisas genom att friskfaktorer fullt ut kan tillgodoses genom trädgårdsaktiviteter på olika sätt.

På kolonilotten kan det finnas en liten stuga eller ett redskapsskjul. Ursprungliga syftet med koloniträdgårdar, att ge människor möjlighet till trädgårdsodling av frukt och grönt.

Mp vill därför utveckla ett flertal nya Koloniträdgårdsområden i och runt staden.

Skogs- och naturvård

Miljöpartiets naturpolitik har dubbla syften; dels att värna och stärka den biologiska mångfalden, dels att säkerställa människors tillgång till bostadsnära grönområden. Det finns en tydlig koppling mellan folkhälsa och människors närhet till grönområden.

Vi ser att skogarna alltmer håller på att överexploateras och vill skydda dem. Även vattendrag och öppna marker spelar en avgörande roll för att öka den biologiska mångfalden i kommunen. Naturvårdsfrågorna måste få större tyngd i det politiska beslutsfattandet. Skapa naturreservat av Kyrkåsen, Gröngarnsåsen, Brännskogen, Fagerskogen och Bårskärskogen. Vi vill också utveckla nya vattenparken i Ulunda till en friluftspark med pedagogiska utemiljöer i ett stadsnära grönt område med stor biologisk mångfald. Sammanhållande större områden med skog ska skyddas mot exploatering och kommunen ska sträva efter att ha fler sammanhållna områden.

Kommunens egen skog ska brukas enligt gröna skogsbruksplaner för att öka biologisk mångfald och särskilt ta hänsyn till hotade arter eller säregna biotoper. Förtäta redan bebyggda områden och tätorter samt skapa ny bebyggelse i anslutning till befintliga kommunikationsstråk. Produktiv åkermark ska skyddas i möjligaste mån. Betade ängs- och hagmarker är viktiga inslag i landskapet för att bevara den biologiska mångfalden och kunskapen om landets kulturhistoria.

Kultur

Ett rikt kultur- och föreningsliv är avgörande för livskvaliteten i ett samhälle. Miljöpartiet anser att underhåll och utveckling av detta är en av vår kommuns kärnverksamheter. I Enköping har vi ändå kommit ganska långt, tack vare duktiga lärare i kulturskolan och ambitiös bibliotekspersonal, samt en mängd föreningar inom kultur och idrott. Ett gott samarbete med regionen, där dess turnerande kulturutbud tas tillvara, t.ex. Konsertkarusellen, Konstkuben och skolföreställningar, bidrar till bredd och variation i kommunens kulturutbud.

Kulturhus på Joar

Den planerade ny- och ombyggnationen av kulturhus Joar kommer att vara en viktig del i kulturen i Enköping och måste få utvecklas så att många kan ta del av dess resurser och utbud. Kulturskolan kommer att ha en bredd och ett djup i utbud så att vi kan fånga många intressen, såväl inom de mer traditionella musik- och konstområden som inom nyare riktningar. Kulturhuset ska inte bara visa upp kultur, museum och konst utan också ha olika aktiviteter där alla kan medverka i kulturskapandet på sina villkor.

Biblioteken

Alla biblioteken i hela kommunen är viktiga kulturbärare och dessa måste vara tillgängliga för alla. Bokbussen och Boken kommer att vara för många den enda möjligheten till att få njuta av läsning. Biblioteken ska fungera som naturliga mötesplatser, ett nav för kulturell verksamhet och samvaro. Ett fungerande samarbete med förskolor och skolbibliotek är viktigt för att öka läslusten hos barn.

Offentlig konst

Vi vill se mer offentlig konst i alla delar av kommunen, inte bara i Enköpings tätort utan även i alla kommunaldelar. Vi vill värna om att minst 1% fortsatt avsätts till konst och utsmyckning vid offentliga byggnationer och gärna med nya innovativa uttrycksformer som visar Enköping som en framåtsyftande kommun. Det är särskilt viktigt att uppmuntra ungdomars kultur och ett sätt att göra det är att upplåta väggar för graffitikonstnärer och att ha olika kulturaktiviteter i nytt Ungdomens Hus. Vi vill också öppna för mer konst i det offentliga rummet. Vi är för en flytt av Konsthallen till Kulturhuset under förutsättning att det blir en ordentlig hall och att det finns personalresurser.

Finskt förvaltningsområde

Som finskt förvaltningsområde har vi förmånen att lyfta fram en kultur som länge funnits i vårt kulturarv, en kultur som tidigare inte haft möjlighet att växa och utvecklas. Att som kommun få erbjuda service till våra medborgare på deras modersmål är ett bra sätt att revitalisera det finska språket i Enköping. Tillsammans kan vi med våra nationella minoriteter och andra minoriteter i kommunen skapa ett rikare kulturellt utbud.

Studieförbunden

Vi vill verka för ökat stöd till studieförbunden. De har stor betydelse för såväl kulturliv som folkbildning. Där finns möjlighet att ta vara på de nya intressen som utvecklats kring natur och kultur, landsbygd och lokalsamhälle.

Hembygds- och Bygdegårdsföreningarna har en viktig roll

Kulturarvet och kulturaktiviteter i hela kommunen måste komma fler till del och här tror vi att de olika hembygds- och bygdegårdsföreningarna samt andra kulturföreningar skulle kunna vara viktiga aktörer. Hembygdsföreningarna har ofta egna samlingar att visa upp och kan dessutom vara vägvisare till annan kultur i sina socknar, som exempelvis runstenar, byggnadsminnen och andra kulturhistoriska sevärdheter. Bygdegårdarna är utmärkta lokaler för olika aktiviteter med musik, föredrag, bygdeträffar mm och andra viktiga lokala angelägenheter.

Dessa föreningar har idag ofta en kärv ekonomisk sits och vi menar därför att de borde få större möjligheter att utveckla sina verksamheter med hjälp av fortsatt ekonomiskt stöd i form av investerings- och föreningsbidrag från kommunen.

Omsorg

Ett socialt hållbart samhälle är ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever ett gott liv med god hälsa, utan orättfärdiga skillnader. Det hållbara samhället bygger på solidaritet, ett solidariskt ansvar för dem som behöver stöd från samhället.

Vård och Omsorg

Vård och omsorgsverksamheten är i huvudsak lagstyrd och omfattar alla som är i behov av samhällets stöd för att klara sitt dagliga liv, oavsett ålder. Denna del av kommunens verksamhet är både stor och komplex och kommer att ha stora framtida utmaningar i och med en större andel äldre i vår befolkning. Utvecklingen går mot fler hemtjänstinsatser och även sjukvård i hemmet, i princip har vi nått därhän att det är först när behovet är tillsyn och stöd dygnet runt som särskilt boende blir aktuellt.

Personalomsorg

De personer som arbetar inom vård och omsorg är de absolut viktigaste för att vi ska ha en god omsorg och omhändertagande av de som är i behov av detta stöd i vår kommun. Här är det då av största vikt att kommunen visar stort ansvar och är ett föredöme som arbetsgivare, vilket bland annat innebär att man ska erbjuda rätt till heltid och ha ett minimum av timanställningar och delade turer. Förutom en tillräcklig bemanning av verksamheten är förstas kompetensen oerhört viktig, vi vill ha samma kompetenskrav inom kommunens vård och omsorg som det krävs inom sjukvården samt att kommunen ska ha möjlighet att anställa egna läkare.

Hemtjänst

Hemtjänsten utgör en mycket stor del av vård och omsorgsverksamheten och kommer med all sannolikhet att växa både vad gäller storlek, kunskapskrav och typ av insatser. En del är att ta tillvara välfärdsteknikens möjligheter till bättre levnadsvillkor och en effektivare användning av kommunens resurser. En annan del är att ha en organisation och arbetsmiljö där personer trivs och har möjlighet att påverka vilket kan leda till lägre personalomsättning och minskad sjukfrånvaro. Förutom dessa utmaningar måste antalet personer som besöker en viss hemtjänsttagare minska ordentligt, vilket är viktigt ur aspekter som trygghet, smittspridning och uppmärksamhet kring ofrivillig ensamhet, sjukdomstillstånd och förändrade behov.

En meningsfull vardag skapas av livskvalité och sysselsättning. Vi vill att kommunen ska erbjuda "önsketimmen" för personer med insatser från hemtjänsten. "Önsketimmen" är en insats där kommunen ger möjlighet för individen att själv få välja något som man särskilt vill göra, ett sätt att skapa guldkant i vardagen.

Särskilda boenden

Särskilda boenden byggs idag utifrån fokus på driftsekonomi där man snabbt kan ställa om mellan avdelningar för somatiskt sjuka och demenssjuka. Dessa grupper har mycket olika behov vilket måste tas mycket större hänsyn till när nya boenden planeras. Även Coronapandemin har visat att äldreboenden behöver bättre utformas för att kunna hantera smittspridning och sjukvårdsinsatser, samtidigt som man måste ha en miljö som ger möjlighet till en självständig livsstil med tillgång till service, social gemenskap och lättillgängliga utemiljöer.

LSS-boende är ett särskilt boende som riktar sig till personer som har en psykisk ohälsa eller funktionsnedsättning. Idag är det brist på LSS-boenden, det behöver byggas fler.

Effektiv och nära vård

Miljöpartiet vill utveckla den riktade primärvården för att säkerställa bättre vård för de mest sjuka äldre och multisjuka. Utvecklingen och planeringen kommer att ske i nära samarbete mellan Enköpings kommun och region Uppsala. Vi ser satsningen på nära vård som en stor vinst för invånarna i Enköpings kommun och prioriterar därför detta som något mycket viktigt.

En meningsfull vardag

Vi vill utveckla den dagliga verksamheten för personer med funktionsnedsättning, skapa en permanent verksamhet för yngre dementa samt ett team som arbetar för att stimulera aktiviteter bland äldre, inom socialpsykiatri och LSS tillsammans med frivilligorganisationer. Ett utvecklat anhörigstöd inom bl.a. psykiatri och LSS behövs.

Trygghetsboenden

Ett tryggt boende genom hela livet är grunden för välbefinnande, livskvalité och trygghet. Äntligen är det på gång med byggande av trygghetsboenden i Enköping. Trygghetsboende är vanliga lägenheter för äldre som vill ha mer trygghet och social samvaro än vad de kan få i sitt nuvarande hem. Denna typ av boende ska ha gemenskapslokaler för måltider, samvaro, hobby och rekreation och en bovärd på plats vissa tider.

Det finns även en annan typ av boende som får statligt stöd som benämns "Biståndsbedömt Trygghetsboende" där tanken är att även hemtjänst ska finnas på plats i byggnaden. Vi vill att även denna boendeform byggs i vår kommun.

Profilerade boenden med hemspråksavdelningar, avdelningar med djur, hobbyverksamhet, tillagningskök, grön terapi och gröna utemiljöer borde vara standard i Enköping. Ett varierat utbud av profiler och valfrihet är viktigt för trivseln och möjligheten till ett fortsatt aktivt liv.

Alla boenden i Enköping ska ha Wi-Fi och använda välfärdsteknik för ökad trygghet, självständighet och livskvalitet.

Det sociala ansvaret

Helhetssyn och långsiktighet ska prägla socialtjänstens insatser. Vi måste utveckla och utöka det förebyggande och behandlande arbetet för barn och ungdomar som far illa eller riskerar att hamna i brottslighet och kriminella gäng. Socialtjänsten måste tillsammans med skola och myndigheter skapa långsiktiga former för det förebyggande arbetet. Återinför fältassistenternas funktion, säkerställ att alla barn får en hel skolgång och utveckla fritidsgårdsverksamheten med fler aktiviteter. Många former av utanförskap går att förebygga genom tidiga insatser. Att inte agera i tid är därför ett slöseri med framförallt mänskliga resurser men även samhällets resurser. Utöver detta behöver vi utveckla kompetensen i arbetet. Bemötandefrågor är centrala i allt socialt arbete. Kommunen ska ha ett inkluderande perspektiv. Miljöpartiet vill att kommunen stöttar sociala initiativ, samverkar med ideella föreningar och företag, för att skapa lösningar. Socialt företagande och sociala krav vid upphandlingar, t.ex. att företag ska anställa arbetslösa, gynnar både kommunen och enskilda.

Hela Enköping för alla

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning förtydligar att ingen människa får diskrimineras eller uteslutas från någon del av samhällslivet. Kommuner har ett

särskilt ansvar att förverkliga mänskliga rättigheter för alla, oavsett funktionsförmåga. T.ex. ska hjälpmedel och läkarintyg ses som en rättighet och vara kostnadsfria.

Vi vill att kommunen tar fram en funktionshindersplan tillsammans med Kommunala pensionärsrådet och kommunala tillgänglighetsrådet.

Miljö och klimat

Enköping ska ligga långt framme inom miljöarbete och naturvård, därför måste kommunen ha en kraftfull handlingsplan och systematiskt arbeta för att nå de uppsatta miljömålen. Dagens samhälle lever på lånade resurser, resurser lånade från framtida generationer. För att skapa ett långsiktigt uthålligt samhälle krävs det att vi ställer om till en effektivare hushållning med naturresurser och en jämnare fördelning av dem. Vår konsumtion måste minska så att våra ekologiska fotavtryck per person snarast når en globalt hållbar nivå. För att skydda miljön ska försiktighetsprincipen tillämpas så långt det är möjligt.

Ett fossilbränslefritt samhälle

Klimatet är vår tids ödesfråga! Utsläppen av koldioxid måste minska snabbt genom omställning till förnyelsebar energiproduktion. Enköping ska vara koldioxidneutralt i all egen verksamhet. Ena Energi och kommunen ska satsa på nya sätt att skapa värme och el. Vi vill att geoenergi, sol och vindkraft under nästa mandatperiod ska vara naturliga delar av kommunens energiproduktion. Vi vill stimulera ökad biobränsleproduktion och gynna etableringen av tankställen för biobränslen.

Kommunens egen bilflotta ska självklart vara fossilbränslefri och krav på minskade utsläpp ska ställas vid upphandlingar. Kommunen ska i högre grad klimatkompensera för de utsläpp man bidrar med genom kommunal verksamhet. Kommunens arbetsfordon och maskiner ska drivas med fossilbränslefria drivmedel där så är möjligt.

Miljöpartiet har länge stridit mot etableringen av motorbana i Enköping. Det är orimligt att tro att kommunen samtidigt kan sträva mot att nå ambitiösa klimat- och miljömål och samtidigt ha en motorbana. Bårskärsskogen ska få finnas kvar. De utredningar som gjorts visar att stora delar av staden kommer att utsättas för alltför höga bullernivåer.

Energi

Kommunen skall fortsätta se över förbrukningen i all verksamhet för att effektivisera energianvändningen. Deltagandet i EnOff som pilotkommun, för att hitta nya sätt att energieffektivisera, är en viktig del i detta. Kommunen ska verka för småskalig förnybar elproduktion och underlätta bygglov för solcellsanläggningar och vindkraftverk. Kraftvärmeverket bör flyttas från hamnen och nya lösningar hittas, gärna i form av solcellsparker, också i våra kransorter. Bostadssektorn spelar en viktig roll och kommunen ska ställa höga krav vid all nyproduktion och via EHB ska bygga energisnåla hus. Kommunen ska ställa krav på maxförbrukning per kvadratmeter, solfångare/-celler eller minikraftverk för bioenergi vid bygglov för bostäder eller andra större byggnader där andra gemensamma anläggningar finns.

Enköping ska i samarbete med VAFAB, fortsätta att utveckla återvinning och bygga upp sopstationer så att alla i kommunen enkelt kan källsortera. All kommunal verksamhet ska arbeta aktivt utifrån att minska materialåtgång och i övrigt återvinna så mycket som möjligt.

Mat

All upphandling ska vara miljöcertifierad, t.ex. Bra miljöval eller KRAV och sträva mot mer lokalproducerade varor. Vi vill upprätta en distributionscentral dit alla livsmedelsinköp samlas och

genom att göra många små upphandlingar och samordna transporter. Samordnade varuleveranser möjliggör en ökad upphandling av lokalproducerade produkter. Vi ökade andelen ekologiska råvaror under förra mandatperioden, nu vill vi öka andelen ekologiska livsmedel så att vi uppfyller riksdagens livsmedelsstrategi. För Miljöpartiet är det självklart att ha tillagningskök på äldreboenden, skolor, förskolor och på lasarettet.

Lokalproducerat

Många kommuner satsar nu på att upphandla lokalproducerat vilket är möjligt om vi ställer lite högre krav på kvaliteten och hållbarhetsaspekterna i det kommunen köper in. Vi menar att detta är en självklarhet för Enköpings kommun, där den något högre kostnaden ger många positiva effekter för våra lokala företag och för matupplevelsen i skolor och omsorg.

Vattenvård

Under föregående mandatperiod har Enköpings kommun beslutat om flera viktiga styrdokument för vattenvård- och kvalitet, bland annat en vattenplan och en dagvattenplan. Dessutom har bygget av ett nytt avloppsreningsverk påbörjats vilket kommer att i hög grad påverka vattenkvaliteten i mälaren. Vi skall säkerställa att den nya verket får bästa möjliga teknik för reningen, även för läkemedelsrester. Samtidigt som det är av stor vikt för växter och djur, t.ex. fågelliv och fisklek, vill vi utveckla tillgängligheten till stadsnära stränder genom välplanerade promenadstråk, handikappanpassade leder, utkiks- och fikaplatser. För att säkerställa att strandskyddet efterlevs och värdefulla miljöer skyddas vill vi inrätta en särskild funktion som kontrollerar detta. Vi vill göra fortsatta satsningar på kommunens vattenmiljöer genom att uppmuntra och stödja markägare att återskapa fler översvämningsmiljöer i åarna, skyddszoner längs vattendrag, minska vandringshinder, skapa näringsfällor samt attraktiva och rekreativa vistelsemiljöer. Enköpings skärgård ska ses som en viktig resurs för människor, djur och växter att trivas i men också för båtliv och för att skapa tillväxt. Strandskyddet ska vara 300 m. och Enköping ska bidra till möjligheterna till ett miljövänligt och aktivt friluftsliv på sjön. Enköping ska aktivt bidra till naturvårdande organisationer som Upplandsstiftelsen.

Samverkan för att nå miljömål

Enköping ska arbeta för att upprätta kontrakt med privata mark- och vattenägare för att tillsammans skydda eller tillskapa viktiga miljöer för att förhindra näringsläckage, eller öka den biologiska mångfalden i området. Miljöpartiet anser att kommunen bör tydliggöra den kommunala ansvarsfördelningen för naturvården och friluftslivet i kommunen och att dessa frågor ges en mer central roll i beslutsfattandet.

Modern och hållbar bostadspolitik

Människors boendemiljö ska vara trygg, säker och inbjudande. Ansvaret för detta ligger på alla men huvudsakligen på dem som bor i området, privata fastighetsägare och den offentliga sektorn. Miljöpartiet vill främja en blandad bebyggelse med olika hushöjder och ägarformer och är motståndare till likriktning och segregering. Tillgången till lekplatser, gröna skolgårdar, parker, strövområden, kolonilotter och motsvarande måste utvecklas. Nya områden ska ha skolor och förskolor i närområdet med naturliga gång- och cykelleder dit så att barnen kan komma fram utan att behöva skjuts med bil.

Den växande kommunen

Miljöpartiet vill fortsätta utveckla Enköping, bygga nya områden och skapa ett levande centrum med en mångfald av liv. Vi vill förstärka landsbygdsutvecklingen genom att bygga bostäder i alla kommundelar för livets alla skeden. Bostäder ska byggas med hög kvalitet, bra val av material, låg energiförbrukning och god ventilation. Vid förtätning ska stor hänsyn tas till variation i byggnadsform, grönstruktur och platsens sociala funktion.

God och nyskapande arkitektur med miljösmarta lösningar tillsammans med en estetiskt spännande miljö är viktiga ingredienser för en god stadsutveckling. Därför vill vi stärka kompetensen inom stadsutveckling och arkitektur genom att en stadsarkitekt anställs så att kommunen tar ett fastare grepp om kommunens utveckling. Vi vill samtidigt göra en extra satsning på offentlig utsmyckning och kulturaktiviteter i stads- och kommundelar. En procent av investeringsbelopp reserveras för konstnärlig gestaltning. Vi vill nu att en liknande satsning görs på miljöområdet. Miljöpartiet vill att alla investeringsobjekt ska ha miljöprägel och att kommunen i genomsnitt satsar minst 5 % av investeringsbeloppet på miljövårdande eller miljöförbättrande insatser i varje större investeringsprojekt.

Kommunalt vatten och avlopp ska byggas ut i ökad takt. Kommunen ska göra det fördelaktigt att ansluta sig och samtidigt ställa höga krav vid nybyggnation och alltid skapa nya VA-områden vid planläggning av nya bostadsområden. Under mandatperioden påbörjas bygget av ett nytt reningsverk. För att möta framtiden vill vi också påbörja projekteringen av ett nytt kraftvärmeverk utanför staden.

Grön stadsplanering

Vid all stadsplanering ska trafikslagen prioriteras så att gående och cyklister ges företräde i första hand, därefter kollektivtrafik och sedan godstransporter. Persontrafik med bil ska inte längre vara normen för stadsbyggande. Samlokalisering av parkeringslösningar för att frigöra yta till andra ändamål är viktigt samt att sänka parkeringsnormen vid nybyggnation i tätorter. Bilpooler ska uppmuntras. Kommunens Trafikstrategi och Parkeringsstrategi är en bra ledning för utvecklingen av de centrala delarna i Enköping.

Gröna ytor, en varierad och färgrik närmiljö är bevisade hälsofaktorer. Bevara och anlägg skogspartier i nära anslutning till bostadsområden och värna de grönområden som finns i staden. Vi vill höja kvaliteten på den offentliga miljön, gröna områden ska inte lämnas åt slumpen utan

skötas. Mindre kullar, stenar och klätterträd är detaljer i närmiljön som skapar variation och möjlighet till små äventyr och vardagliga naturupplevelser.

Gröna stråk ska binda ihop områden och viktiga mikromiljöer ska bevaras, mindre vattendrag/dammar skapas som fördröjning och uppsamling av dagvatten samt miljöer för rekreation och djur. Gemensamhetslokaler som snickeri, samlingslokaler m.m. ska anläggas i tätbebyggda områden.

Nya områden

Miljöpartiet är positiva till en ombildning av hamnområdet på östra sidan ån. Ca 600 bostäder skulle kunna byggas samtidigt som hamnen blir en genuint marin miljö med en tilltalande gästhamn och en dynamisk, spännande arkitektur med mötesplatser och en mångfald av verksamheter.

Enköpingsån ska bli en frisk å. Själva ån måste muddras och Paddeborgsparken måste byggas färdig för att få den renande effekt som eftersträvades vid planläggningen.

Som en del av å-tanken, att rena Enköpingsån, skapas också en förlängning av de attraktiva miljöer som finns längs ån med syfte att skapa en sammanhållande å-promenad från friluftsparken i Ullunda till hamnen via Kulturhuset och Drömparken. Likaså en å-promenad söderut från hamnen till Bredsand, längs den östra sidan av ån.

Bra bostäder åt alla

En av de mänskliga rättigheterna och grunden till trygghet är boendet. Vi vill att kommunen ska garantera alla människor en bostad. En fast bostad är oftast en förutsättning för att ta tag i sociala problem. Drogfrihet ska ej vara krav för boende och behandling. Det måste sättas stopp för vräkningar av hushåll med barn genom samverkan mellan privata fastighetsägare och kommunen. Vi vill återupprätta en kommunal bostadsförmedling. Genom den har vi möjlighet att ge förtur och bostadssociala kontrakt. Även personer utsatta för våld i nära relationer, ska omfattas av denna hjälp.

Kommunen ska trygghetssäkra alla bostadsområden genom att göra kontinuerliga översyner av säkerheten tillsammans med bostadsbolag, boende, myndigheter och olika föreningar. Diskriminering ska motverkas och behov gå före vinst inom bostadssektorn.

Vi vill också att kommunen på ett bättre sätt underhåller de egna fastigheterna och att de fastigheter som förvaltas av Enköpings Hyresbostäder, EHB, renoveras med syfte att miljöklassas. Alla fastigheter som kommunen och EHB bygger, ska ha miljöklassning med höga ambitioner. EHBs nya fastighet i området Älvdansen är ett exempel på hur hög kvalité kan förenas med attraktiva hyresnivåer. Ett annat uppdrag är att EHB bygger fler seniorboende/trygghetsboenden och även mindre hyreslägenheter i kransorterna. Det medverkar till att kommunen växer.

Hållbart resande

Kommunen har de senaste åren tagit stora steg mot ett hållbart resande i och med planeringen och införandet av ett nytt busslinjenät i staden, framtagandet av en ny gång- och cykelplan samt utbyggnad av cykelvägar, knutpunkter och ett nytt cykelgarage vid resecentrum. Möjligheterna att transportera sig med cykel och kollektivtrafik ska förbättras ännu mer, särskilt på landsbygden, och vara naturliga alternativ till bilresandet.

Cykel

Vi vill fortsätta utbyggnaden av cykelvägar i hela kommunen. De olika kommundelarna ska knytas ihop och utbyggnadstakten måste öka. I samband med ombyggnationer till 2+1-väg ska separata cykelbanor längs motorlederna byggas. Felande länkar, platser där cykelbanor fattas för att få sammanhängande vägsträckor ska åtgärdas och belysningen förbättras. Vid större hållplatser ska säkra cykelparkeringar finnas. Cykel ska vara ett självklart val, i vardagen på väg till skola och jobb samt på fritiden. Det finns ett flertal projekt där vägverket är markägare och där kommunen behöver trycka på.

Kyrkogatan skall enkelriktas och ha en cykelbana längs hela sin längd för att underlätta cykeltrafik till Stora torget.

För oss symboliserar detta vår samhällssyn, vår förhoppning om klimatsmarta transporter och vår ambition om människors kraft att leva sunt i vardagen. Genom att göra det enkelt för människor att välja ett bra val för dem själva och för samhället skapar vi en hållbar kommun.

Resande i landsbygden

I vår kommun idag går det i praktiken bara att utnyttja kollektivtrafiken om man bor längs de stora riksvägarna eller åker med skolskjutsarna. De flesta som bor på landet är i praktiken tvingade att åka bil och den som vill gå på bio, restaurang eller idrotta på kvällen likaså. Det blir väldigt många mil som åks i bil, och dessutom med få personer i varje bil. Detta är inte bra för den enskilde, inte särskilt trafiksäkert och inte bra för miljön. Vi måste hjälpas åt att minska användningen av fossila bränslen och ett effektivt sätt är att färre åker egen bil. Vi vill undersöka möjligheten att i samarbete med regionen, under en period pröva s.k. anropsstyrd kollektivtrafik. I staden är det nära till såväl buss som tåg och därmed lätt att resa utan bil. Däremot är bilen ofta nödvändig som transportmedel på landsbygden, eftersom ett heltäckande busslinjenät med god turtäthet är svårt att upprätthålla där. För att det ska fungera bra och bli attraktivt att köra fossilfritt behövs fler laddstationer och tankstationer för biobränslen såväl på landet som i staden. Med goda och säkra parkeringsmöjligheter vid Resecentrum och vid större hållplatser blir det lätt att kombinera bil med kollektivt resande.

Kollektivtrafik för tillväxt och miljö

Enköping är en kommun i ganska stark tillväxt. Inflyttningen är hög och de flesta inflyttarna kommer från större städer i vårt närområde, alltså från kommuner med en bra och utbyggd kollektivtrafik. Kommunikationsmöjligheter med kollektivtrafik mellan orter ska förbättras och det

ska vara lönsamt att resa med allmänna kommunikationer. Pålitliga kommunikationer, tåg som går oavsett väder och håller tidtabellen är väsentligt för Enköpings många pendlare. Kommunen ska ha en levande dialog med trafikverket om förbättringar avseende detta. Bussturer ska vara anpassade efter människors resmönster och självklart vara en del av planeringen av nya områden. Vi vill utveckla busstrafiken på landsbygden och satsa på fossilbränslefri kollektivtrafik. Vi vill också att kommunen utökar pendlarparkeringarna utmed rv 55 och E18 för att göra det möjligt för fler på landsbygden att åka kollektivt åtminstone en del av vägen till arbetet.

En järnväg mellan Enköping och Uppsala ska prioriteras. Utred en förlängning av pendeltåget från Bålsta fram till Grillby/Enköping.

Fri buss för elever och pensionärer

För att redan efter valet öka kollektivtrafiken och ge den möjligheter att växa snabbt så vill vi ge alla skolelever och pensionärer rätt att åka gratis på UL:s linjer och på stadsbussarna. Det kommer att ge underlag för tätare turer, sparar tid och ger frihet åt många Enköpingsbor. Det vinner alla på; Enköpingsborna, företagen och miljön och det är ett konkret och positivt sätt att rivstarta den hållbara utveckling som vi vill se i Enköping.

Bilen

Bilen är en nödvändighet, men det ska gå att tanka fossilbränslefritt. Vi vill se en god spridning av laddnings- och tankställen så att el och biodrivmedel kan användas av alla miljöbilsägare. I enlighet med den parkeringspolicy och trafikstrategin som kommunfullmäktige har antagit skall parkeringsavgifter användas i centrala Enköping för att skapa resurser för underhåll, öka attraktiviteten i centrum för alla och styra kommunens trafikmiljöer.

Vi vill ha en levande och grön utemiljö i innerstaden med ett centrum som är mer bilfritt än idag och där Torggatan från Coop-rondellen till Gustav Adolfs plan samt Kungsgatan mellan Ågatan och Spanska trappan är helt bilfria stråk med uteserveringar mm.

Näringsliv

Företagen i Enköping är utomordentligt viktiga för kommunens utveckling på många olika sätt, särskilt de mindre och mellanstora företagen som Enköping domineras av. Det är förstås självklart att kommunen har en god service, snabba handläggningstider för bygglov och tillstånd och ett positivt bemötande gentemot våra företag. Men det är mer än så vi kan göra för att underlätta för en hållbar tillväxt i Enköping.

Ekonomisk och ekologisk hållbarhet

Det är obestridligt att framtidens ekonomiska utveckling är tätt sammankopplad med ekologisk hållbarhet, så även i Enköping. Miljöteknikbranschen, energiomställningen, miljöriktiga transporter, hållbart byggande och ekologiskt jord- och skogsbruk kommer att vara viktiga för skapandet av nya jobb. Vår näringspolitik är inriktad på att stödja små- och medelstora företags utveckling genom att ge dessa bra förutsättningar att verka i Enköping.

Företagande på landsbygden

Miljöpartiet vill att Enköping växer på ett hållbart sätt. Nya företag och bosättningar ska utvecklas i hela kommunen men fokus bör ligga långs med de befintliga kommunikationsstråken och i tätorterna. Utbyggnad av kommunal infrastruktur och service är avgörande för landsbygdsutveckling. Vi ser att Enköpings skolor är nav i samhällsutvecklingen. Där skolor finns, finns barn och framtidstro. Att bevara alla Enköpings skolor är en viktig del i landsbygdsutvecklingen. Kommunen ska vara aktiv och lyhörd för de behov som finns i alla delar av kommunen och stödja föreningsliv och företagande som bidrar till att hela kommunen lever.

Moderna jordbruksföretag står i dag ofta på flera ben som till exempel specialiserad livsmedelstillverkning, egen energiproduktion, gårdsbutiker, turism och naturskydd. Vi vill uppmuntra denna utveckling genom att kommunen har en positiv inställning, ger bra service och har långsiktiga spelregler. Miljöpartiet menar att landsbygdsutveckling till stora delar handlar om att skapa förutsättningar för fler att få sin ekonomiska utkomst utanför tätorterna, t.ex. genom omställningen av energisystem, en mer positiv inställning till närproducerat och utveckling av upplevelseindustri kan levande landsbygd utvecklas i Enköping. Näringslivet på landsbygden gynnas av höga natur- och kulturvärden där aktivt friluftsliv, besöksnäring i kombination med mer traditionella landsbygdsnäringar kan skapa nya arbetstillfällen.

Nyföretagande

Vi vill också på olika sätt stödja nyföretagande i kommunen, inklusive bildandet av kooperativa företag och sociala företag, exempelvis genom att samarbeta med ALMI, Coompanion, Nyföretagarcentrum och Uppsala Innovation Center m.fl.

Vi behöver tydliggöra och prioritera hur vi ska öka besöksnäringen, därför vill vi att en särskild turismstrategi ska tas fram som stöd i utvecklingen av besöksnäringen och att ett nytt bolag, Visit Enköping, ska ha som huvudansvar att arbeta med och marknadsföra turism- och besöksnäringen

utifrån den nya strategin. Bolaget ska bland annat ha en interaktiv hemsida där kommunens alla sevärdheter och besöksmål kan marknadsföras kostnadsfritt.

Näringsliv och turism

Miljöpartiet vill se en betydligt bredare ansats i kommunen där alla slags företag kan utvecklas enligt sina olika förutsättningar. Några viktiga sådana ansatser är att stärka alla våra företag på landsbygden som idag kämpar med att få kunder att hitta till dem. Bra och välskyttade vägar för transporter, bredband för kommunikation i hela kommunen och attraktiva och välsköttade besöksmål som lockar besökare till bygderna.

Miljöpartiet vill utöka kommunens framgångsrika skötsel och guidning av parker till att även omfatta natura 2000-områden så att dessa blir attraktiva besöksmål. Besöksmålen måste också skyltas och marknadsföras bättre.

Jämställdhet och lika rätt

Miljöpartiet vill bryta ner alla diskriminerande och ohållbara maktstrukturer i samhället. Vi är ett feministiskt parti som arbetar målmedvetet för allas lika rätt och möjligheter att delta fullt ut i samhällsbyggandet. Varje människa har rätt att vara och växa till den individ som hen vill vara. Vi är övertygade om att olikheter berikar och att mångfald, jämlikhet och jämställdhet är grunder för ett rättvist och demokratiskt samhälle.

Jämställdhet i alla verksamheter

Miljöpartiet vill säkerställa att alla människors fulla kapacitet tas tillvara och inte stängs in genom cementerande tillbakahållande stereotypa mönster. Därför vill vi att kommunens förskolor och skolor arbetar med genuspedagogik. Vi vill att våra barn ska ha tillgång till hela sin potential och inte enbart den som är förväntad av dem utifrån stereotypa köns mönster.

Miljöpartiet vill att checklistor för jämställdhet och mångfald används mer frekvent för att undvika att beslut förstärker ojämlikhet i kommunen. Vid kommunens öppna förskolor ska särskilt pappans föräldraroll uppmärksammas exempelvis genom pappagrupper, då pappor fortfarande ofta glöms bort i föräldrarollen.

Vi vill att det ska finnas en tjänst som kvinnofridssamordnare som driver och samverkar kommunens arbete i dessa frågor. Vi vill höja kompetensen om jämställdhet och våld i nära relation samt HBTQ-specifika frågor för kommunens personal.

Vi vill dessutom att alla kommunala verksamheter, och framförallt skolorna, har ett ständigt aktivt arbete mot sexuella trakasserier där medarbetare och elever görs delaktiga.

Våld i nära relationer

Miljöpartiet vill ta ett krafttag mot våld i nära relationer. Vi vet att när jämställdheten backar i samhället så ökar våldet i nära relationer. Det är därför viktigt att arbeta preventivt med ökad jämställdhet. Mäns våld mot kvinnor och barn är ett samhällsproblem som ur ett ekonomiskt perspektiv kostar samhället miljontals kronor varje år. Alla har ett solidariskt ansvar för att minska otryggheten och lidandet för de som utsätts för våldet. Här behövs ett övergripande arbete såväl vad gäller utbildningsinsatser och preventivt arbete mot våld, som akut hjälp till våldsutsatta. Det våldspreventiva arbetet ska vara fokuserat mot destruktiva maskulinitetsnormer. Socialtjänsten ska ha ett kvinnofridsteam som arbetar specifikt med våld i nära relationer i enlighet med SKR och Socialstyrelsens rekommendationer.

Hedersrelaterade patriarkala strukturer och våld ska motarbetas genom förebyggande arbete och direkt hjälp till utsatta personer. Socialtjänsten ska ha djup kunskap i ämnet men alla kommunens verksamheter som möter unga människor ska vara insatta i problematiken.

Jämställda villkor i arbete och fritid

Miljöpartiet vill att alla kommunens anställda ska ha rätt till heltid och möjlighet till deltid. Självklarheter som lika lön för lika arbete ska implementeras. Jämställdhet i arbetslivet är en

strävan som pågått länge. Miljöpartiet fortsatt arbeta för att få bort osakliga löneskillnader inom och mellan yrkesgrupper. Vi ska fortsätta med lönekartläggningar inom kommunen och vi vill att det ska finnas kvinnopotter som kan användas för att jämna ut osakliga löneskillnader. Vi vill att kvinnodominerade arbetsplatser får en särskild genomlysning vad gäller arbetsvillkor och arbetsbelastning. Kommunen ska aktivt arbeta för att skapa könsblandade arbetsplatser med en mångfald av språk och erfarenheter. All form av diskriminering ska aktivt motarbetas.

Alla kommunens fritidsgårdar, föreningar och idrottsanläggningar ska erbjuda lika villkor för alla sina medlemmar och utövare. Flickor och pojkar ska erbjudas lika möjligheter att utvecklas i sitt fritidsutövande både vad gäller tillgång till lokalen, möjlighet till tävlande och behov av faciliteter och utrustning. På fritidsgårdarna ska aktiviteter anpassas och vara lockande för både pojkar och flickor och vara åldersanpassade.

Demokrati

Demokrati är ett värde som vi alltid måste värna och arbeta för att behålla. Miljöpartiet värnar om demokratins grundläggande värden och alla människors lika rätt att uttrycka sin åsikt och sin sak. Att hålla en transparens i beslutsprocesser inom kommunens alla politiska instanser är viktigt. Det är också oerhört viktigt att de politiska beslut grundar sig på goda underlag där konsekvensanalyser ur olika perspektiv, inte enbart ekonomiska, har genomförts och presenterats.

Medborgarens inflytande

Medborgarnas engagemang, intresse och inflytande i politiken är en viktig ingrediens för en levande demokrati. Vi vill införa medborgardialoger i alla stora frågor som rör kommunens invånare och ha geografiska utskott under kommunfullmäktige som skall genomföra medborgardialoger i alla delar av kommunen regelbundet.

Det ska vara lätt att ta del av kommunala handlingar och beslut, allt diariefört ska vara öppet på kommunens hemsida och sökbart åtminstone 10 år bakåt i tiden.

En öppen famn

Miljöpartiet tar tydlig ställning mot rasism och främlingsfientlighet och för alla människors lika värde. Vi vill aktivt motverka segregering och utanförskap. Kommunen ska vara med och utveckla nya metoder för att underlätta inkludering och integration, där tidigare invandranes erfarenheter samt framgångsrika exempel från kommuner och regioner i världen tas tillvara. En lyckad integrering handlar om mer än flyktningmottagandet. Det handlar om naturliga mötesplatser, förskolor, skolor och arbetsplatser som öppnar upp för personliga kontakter och relationer. En stadsbyggnad med blandade bebyggelsemiljöer och stråk, som naturligt binder ihop olika stadsdelar och områden, motverkar att fysiska barriärer också blir sociala.

Ung demokrati

Barn och ungdomar påverkas av så gott som alla kommunala beslut på ett eller annat sätt, ett faktum som ofta glöms bort, trots att vi har skyldighet att följa barnkonventionen. Skolorna ska fortsätta lära eleverna om barnkonventionen. Elevdemokrati ska stimuleras, utöver aktiva elevråd. Barnen måste få vara delaktiga och ha inflytande i beslut som rör dem, därför vill vi att förvaltningar, kommunfullmäktige och nämnder ska arbeta med barnkonsekvensanalyser före beslut som rör barn och ungdomar. Vi vill stimulera ett aktivt och engagerat ungdomsråd.

Den gröna arbetsgivaren

En bra arbetsgivarpolitik är ett fundament i den kommunala styrningen. Kommunens medarbetare är garanten för att den kommunala servicen fungerar alla dagar på året och för att kommunen utvecklas i takt med befolkningen.

Attraktiv arbetsgivare

Det är brist på tillräckligt välutbildad och erfaren personal inom flera områden i kommunen. Det är därför oerhört viktigt med en framsynt personalplanering och ett aktivt rekryteringsarbete. Vidareutbildning och validering av medarbetares kunskaper är viktiga delar i det arbetet.

Kommunen ska erbjuda fler arbetsgrupper arbetskläder och inom vården bör de delade turerna tas bort. Vi vill arbeta för höjda lärarlöner under mandatperioden. Fortbildning och möjlighet att utvecklas ger anställda morötter för att växa i organisationen och upptäcka nya sidor i sin yrkesutövning. Att kommunen skapar villkor som gör att de anställda upplever arbetsgivaren som attraktiv är därför avgörande för en expansiv kommun med högt ställda ambitioner.

Vi vill att kommunen skall arbeta professionellt med ledning och styrning av alla sina verksamheter. Det innebär bland annat att kommunen skall ha tydliga processer för systematiskt kvalitetsarbete, arbetsmiljöarbete och miljöledning för att på ett strukturerat sätt följa upp verksamheterna, skapa delaktighet och fånga upp medarbetarnas kunskaper och erfarenheter i utvecklingsarbetet.

Att säkerställa en bra ledning och styrning är viktigt för verksamheterna och det är ett gemensamt ansvar mellan ledande tjänstemän och politiker, därför vill vi att dessa får en bra och kontinuerlig utbildning i dessa frågor. Alla nytillträdande politiker måste få en grundlig och heltäckande utbildning om den verksamhet som de skall vara med och styra. Alla politiker måste också få en bättre utbildning om vad det innebär att styra en stor verksamhet, vilket ansvar man har och vad som är politikens roll visavi tjänstemännens.

Kommunen är en arbetsgivare. Samordningsvinster mellan förvaltningar finns att göra och kommunen ska underlätta för medarbetare att byta arbetsplats. Vi vill lyfta fram fler goda medarbetare och stärka ledarskapet och utveckla möjliga karriärvägar inom olika yrkeskategorier.

Skapa nya arbeten

Vi ser det som ett viktigt sätt att sätta människor i arbete och samtidigt stärka dem och deras möjligheter till fortsatt försörjning att ge dem som lever på ekonomiskt bistånd en anställning i kommunen. De som kan ska arbeta och där har kommunen som arbetsgivare ett extra ansvar att skapa meningsfulla arbeten som samtidigt ger människor en bra merit och kvalificerar dem för a-kassa och sjukpenning.

Hållbar utveckling för Enköping

Att styra och utveckla en kommun på ett ansvarsfullt, hållbart och ekonomiskt sätt kräver en god insikt i nuläget och tydliga visioner om både den närmaste framtiden samt det längre perspektivet. För Miljöpartiet är detta ett naturligt förhållningssätt och vi har en tydlig bild av både nuläget och en önskad utveckling av vår kommun. Vår vision innehåller många miljöaspekter men vi ser bredare än så. En hållbar utveckling innebär även att människor, verksamheter och ekonomi ska utvecklas på ett hållbart sätt.

Vi vill nu få Enköpingsbornas mandat att fortsätta resan med att skapa en hållbar utveckling i kommunen. Vi vill fortsätta den gröna utvecklingsresa där alla kommunens verksamheter är med och bidrar. En utvecklingsresa där fokus ligger på möjligheter och resultatet blir en mer attraktiv kommun med nöjdare invånare. En utvecklingsresa som ger högre effektivitet och ökad inflyttning av människor och företag på hållbara och långsiktiga sätt.

Framtidens Enköping

Miljöpartiet vill modernisera och utveckla Enköping. Ett klimatsmart, mänskligt och inkluderande samhällsbygge med modern och utvecklande teknologi är rätt väg att gå både för ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart Enköping, ett produktivt och välmående samhälle. Vi vill föra en politik där vi lever inom naturens ramar, med insikt om vårt djupa beroende av varandra. Vi vill vara en röst för dem som inte kan göra sina röster hörda.

Denna gränslösa solidaritet kan uttryckas trefaldigt:

- solidaritet med djur, natur och det ekologiska systemet
- solidaritet med kommande generationer
- solidaritet med världens alla människor